

„Titkos anatómia” Jouni Inkala:
*Arcunk mögött
 egy másik arc,*
 Magyar Napló, 2013.

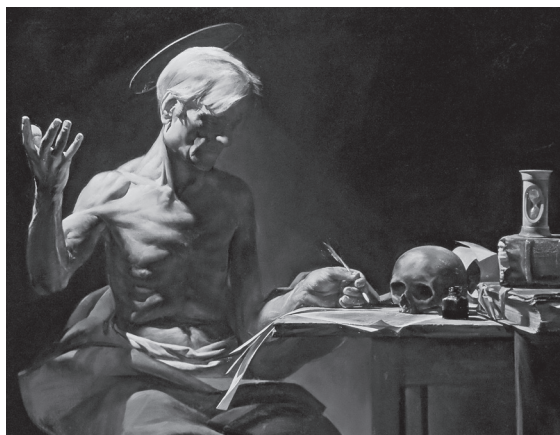
„A viszonyok különös és különleges szövedéke bontakozik ki a maga visszafogottságában az első magyar nyelvű Inkala-válogatásban, amely 63 egymáshoz lazán kapcsolódó vers szerves egységét adja. Az egységek egymáshoz való viszonya maga a zuhanás. Kezdetben a legszélesebb látszószöveget kínálja fel az 1966-ban született költő (a legtágabb környezet felmutatásával), amelyet fokozatosan szembeállít a legszűkebb személyes térrel, s ez a látszólagos ellentmondás egy pillanat alatt ontológiai csataterre válik (ízeltőként néhány verscím: *Ez a világ, A szoba közepén, Hűség egy dermesztő estén, Idegenben, Amikor két ember, Ha a szobába lépsz, Sivatagi utazás...*). Szakrális és profán képek váltakoznak a végleteleg személyes költeményekben. Az önvallomások sajátossága, hogy az emelkedett témákhoz kapcsolódó hétköznapi tárgyak újra és újra lerántják az olvasót abba a folyamatosan épülő valóságba, amit a költemények maguk teremtenek: „Abban a versben a fűzfák arcukba fésülték hosszú hajukat, / de fűjni kezdett a szél, s hosszú percek után fölsóhajtott, / mialatt te a zuhany alól kilépve szárítottad // hosszú hajad, és én nem láttalak tisztán, / és nem tudtam, mely nyelven szóljak hozzád, s mely oldalak / peregnek tovább az udvaron felejtett históriában” (*Abban a versben*).

A természetközelség, észak sokszínűsége a versek identitásának része. A metafizikai hadjárat, ha kisebb hévvel is, de folytatódik a második részben, ahol a klasszikus műveltség elemei kifejezetten erősek (néhány verscím: *Csehov egy francia örömlánnyal, Bach az első felesége halálát követő napokban, Ahmatova Komorovóban, Múzsák, Villon, Aiszkhülosz epifátuma, Pénélope és Télemakhosz, Mona Lisa, Dalí gyerekszobája, A tizenharmadik tanítvány, Shakespeare özvegye*). A mozzanatokban megjelenő hétköznapi élet miatt olykor valódi otthonosság-érzet jelentkezik, de a verscímek idegen-

sege időnként megtöri a személyes hangvételt. Ezekben a versekben a legerősebbek a sejtett, de körülhatárolatlan tartalmak, amik a felszínesség határát súrolják. „Mi másra gondolhat a tűz, ha magányosan ébred, / mint a kávé fűstszerű illatára, a reggeli lap / elsuhanó fecske röptére emlékeztető suhogására, miután / a postaláda fedőlapja becsapódott, puskalövészerű / dörrenést küldve a folyosó távoli zugába, s mikor egy óra múlva / a gyerekek csapatban futnak a szülői ágyba” (*A Nobel-díjas jutalomutazása*).

A mitológiai utalások és a bibliai képek sajátos dinamikája megtöri az első rész harmóniáját, amit csak a harmadik harmadban kapunk vissza. A befejező 13 vers valódi megérkezés. Mintha egy tölcser aljára kerültünk volna, a széles perspektíva itt egészen szűkké, személyessé válik szinte megtörve a komfortérzetet. A vallomások jelleg erővel tér vissza. Emlékekből és örökségül kapott bizonyosságokból épített rendszer rajzolódik ki ezekből a szavakból. A makro rétegek felpuhulása egészen közel enged az eddig csak körüljárt jelentéstartalmakhoz. Tulajdonképpen itt történik meg az a belefűrődés, amit az eddigiek előkészítettek. Az emberi test erős kifejezőeszköz a versekben artikulált egyes szám első személyű útkeresésében. A szellemi szabadesés vége határozatlan, ugyanakkor a sok fókuszú kiindulópontból a kötet végére a szándékok és gesztusok kitisztulásához érkezünk, a szavak biztonságába:

„Titkos anatómia; arcunk mögött lakik valaki, aki hasonlít hozzánk, ismerjük őt, tudjuk, hogyan beszél; milyenek a ritkán hulló szóttagok, amikor egy mellékes hang elér egy bizonyos frekvenciát, és megnyílik az üzenet lényege, kezdeti bőkezűség, amelyből létrejön a jövevény faj első egyede. Visszafojtott sóhajunk, amikor senki sem látja arcunkat, mi magunk sem, vár, egész súlyával szemhőnkra nehezedik” (*Arcunk mögött. Hangok*).
Csombor Rita

Szent Jeromos (1995, olaj, vászon, 91 × 117 cm)